

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет

Халус Інна Романівна

**«ОБЛІК, АУДИТ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРЯМИХ
ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА»**

071 - Облік і оподаткування
(галузь наук - Управління та адміністрування)

Автореферат

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Івано-Франківськ – 2023

Дипломна робота виконана в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

Науковий керівник к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника **Лещук Галина Василівна**

Рецензент: д.е.н., професор кафедри економічної кібернетики Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника **Лещук Галина Василівна**

Захист відбудеться «23» червня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ **Баланюк Іван Федорович**
(підпис) (ім'я та прізвище)

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРЯМИХ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

1.1. Сутність поняття «витрати» в сучасних умовах

1.2. Класифікація витрат підприємства

1.3. Нормативно-правове забезпечення обліку, аудиту та економічного аналізу прямих витрат виробництва

РОЗДІЛ 2. ОБЛІК ПРЯМИХ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ ПП «МУСТАНГ»

2.1. Первинний облік прямих витрат виробництва на підприємстві

2.2. Синтетичний та аналітичний облік прямих витрат виробництва на підприємстві

2.3. Відображення прямих витрат виробництва в фінансовій звітності підприємства

РОЗДІЛ 3. АУДИТ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРЯМИХ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ ПП «МУСТАНГ»

3.1. Методика економічного аналізу прямих витрат виробництва на підприємстві

3.2. Особливості аудиту прямих витрат виробництва на підприємстві

3.3. Напрями удосконалення обліково-аналітичного та аудиторського забезпечення прямих витрат виробництва на підприємстві

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. В сучасних умовах економічної нестабільності та глобальних викликів, важливо, щоб підприємства в галузі виробництва орієнтувалися на ефективний бухгалтерський облік, формування звітності про фінансові результати, їх аудит та економічний аналіз. Ці інструменти становлять ключову складову для оцінки фінансової діяльності, прийняття управлінських рішень та забезпечення стабільності та конкурентоспроможності виробничих підприємств.

Дана робота виконана в межах науково-дослідної тематики кафедри обліку і оподаткування Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, що розглядає аспекти обліку, аудиту та економічного аналізу прямих витрат виробництва, виконана в рамках науково-дослідної тематики кафедри обліку і оподаткування Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника. Ця робота підтримується науковими програмами та планами, спрямованими на розвиток фінансової дисципліни та практичне використання отриманих результатів.

Метою даного дослідження є вивчення організаційно-методичних аспектів обліку, аудиту та економічного аналізу прямих витрат виробництва. Для досягнення поставленої мети були визначені такі завдання: Дослідити економічну сутність поняття "витрати" та його значення; вивчити класифікацію витрат підприємства; ознайомитися нормативно-правовим забезпеченням обліку, аудиту та економічного аналізу прямих витрат виробництва; розглянути первинний облік прямих витрат виробництва на підприємстві;

Ця дослідницька робота спрямована на аналіз системи бухгалтерського обліку та звітності фінансових результатів підприємства ПП «МУСТАНГ», з фокусом на прямих витратах виробництва. Предметом дослідження є теоретичні, організаційно-методичні та практичні аспекти обліку, аудиту та економічного аналізу прямих витрат як ключової інформаційної бази для ефективного управління підприємством. У рамках дослідження будуть

розглянуті питання класифікації та обліку прямих витрат, аналізу їх впливу на фінансові результати підприємства та розглянуті можливі підходи до їх ефективного управління.

В процесі дослідження застосовувалися загальнонаукові методи, такі як індукція (збір, систематизація та обробка інформації) та дедукція (теоретичне осмислення проблеми), спостереження, аналіз та синтез, порівняння.

Отримані результати мають практичне значення, оскільки висновки та рекомендації, щодо вдосконалення обліку та аналізу прямих витрат виробництва, можуть бути використані для покращення організації аудиту ПП «МУСТАНГ» з прямих витрат виробництва. Це сприятиме покращенню ефективності управлінських рішень та фінансового стану підприємства.

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Список використаних джерел включає 17 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У розділі 1 " **РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРЯМИХ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА** " досліджується декілька ключових аспектів пов'язаних з прямими витратами підприємства. Основні теми, які розглядаються в цьому розділі, включають:

1. Сутність поняття «витрати» в сучасних умовах: У цій частині вивчаються поняття, що прямими витратами підприємства. Аналізується роль прямих витрат підприємства у визначенні фінансової стійкості та рентабельності підприємства.
2. Класифікація витрат підприємства: У цьому розділі розглядаються різні підходи до класифікації прямих витрат. Автор досліджує різні аспекти класифікації, такі як поділ прямих витрат за джерелами їх формування (операційна діяльність, інвестиційна діяльність, фінансова діяльність), поділ за періодами (місяць, квартал, рік) та інші альтернативні класифікаційні підходи.
3. Нормативно-правове забезпечення обліку, аудиту та економічного аналізу прямих витрат виробництва: У даній частині досліджується нормативно-правове забезпечення обліку, аудиту та економічного аналізу прямих витрат виробництва. Аналізуються методи та процедури формування звіту про прямі витрати, зокрема враховуючи вимоги національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

У розділі 2 " **РОЗДІЛ 2. ОБЛІК ПРЯМИХ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ ПП «МУСТАНГ»** " досліджується специфіка обліку прямих витрат на виробництво в конкретному підприємстві ПП «МУСТАНГ». Основні теми, які розглядаються в цьому розділі, включають:

1. Первинний облік прямих витрат виробництва на підприємстві: У даній частині досліджуються методи та процедури первинного обліку прямих витрат виробництва на підприємстві. Аналізуються вимоги до фіксації та

документування прямих витрат згідно з національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку. Розглядаються особливості реєстрації та класифікації витрат, включаючи використання різних методів та підходів до обліку прямих витрат виробництва.

2. Синтетичний та аналітичний облік прямих витрат виробництва на підприємстві: У даному розділі досліджується методологія та практика синтетичного та аналітичного обліку прямих витрат виробництва на підприємстві. Досліджується використання програмних засобів та інформаційних технологій у фінансовому обліку прямих витрат.

3. Відображення прямих витрат виробництва в фінансовій звітності підприємства: У даній частині розглядаються проблеми та перспективи відображення прямих витрат виробництва в фінансовій звітності ПП «МУСТАНГ». Досліджуються можливості впровадження нових методів та підходів до обліку прямих витрат, що дозволяють більш точно та повно відображати їх в фінансовій звітності.

У розділі 3 " АУДИТ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРЯМИХ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ ПП «МУСТАНГ»" досліджується процес аналізу та аудиту прямих витрат конкретного підприємства ПП «МУСТАНГ». Основні теми, які розглядаються в цьому розділі, включають:

1. Методика економічного аналізу прямих витрат виробництва на підприємстві: У даному розділі проводиться детальний аналіз показників економічного аналізу прямих витрат виробництва на підприємстві. Досліджується фінансова ефективність, рентабельність, ліквідність та інші економічні показники, що відображають ефективність використання прямих витрат у виробничому процесі.
2. Особливості аудиту прямих витрат виробництва на підприємстві: У даному розділі досліджується організація та методика проведення аудиту прямих витрат виробництва на підприємстві ТОВ "ГАЛФАЙН". Аналізується процес підготовки аудиторської програми, визначення

обсягу та методів аудиту, оцінка ризиків та контрольних процедур, а також проведення перевірок та аналіз результатів аудиту.

3. Напрями удосконалення обліково-аналітичного та аудиторського забезпечення прямих витрат виробництва на підприємстві: У даній частині розглядаються проблеми та перспективи удосконалення обліково-аналітичного та аудиторського забезпечення прямих витрат виробництва на підприємстві ТОВ "ГАЛФАЙН". Досліджуються нові підходи та методи аудиторського контролю, використання інформаційних технологій, підвищення ефективності та якості аудиторських процедур. Також розглядаються питання щодо вдосконалення звітності та документації, які сприяють ефективному проведенню аудиту прямих витрат виробництва.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження теорії та механізму аудиту калькулювання собівартості продукції на підприємстві України можна зробити наступні висновки: погляди на трактування поняття "витрати" різноманітні, але їх можна розділити на дві групи - витрати як зменшення активів або збільшення зобов'язань та витрати як вартість спожитих ресурсів. Витрати є сукупністю спожитих ресурсів будь-якого типу, які мають вартісний вираз та супроводжуються зменшенням активів або збільшенням зобов'язань. Об'єктом дослідження є ТОВ «Мустанг». Для обліку загальновиробничих витрат використовується Звіт N 5.7 с.-г., для витрат на збут - Звіт N 5.9 с.-г., а для адміністративних витрат - Звіт N 5.8 с.-г.

Аналітичний облік витрат за виробництво кожне підприємство організовує відповідно до характеру виробничого процесу та особливостей продукції, робіт чи послуг. Підбивають остаточні підсумки роботи підприємства за рік, порівнюють доходи та витрати, понесені для їх отримання, та визначають фінансовий результат. Запропоновано алгоритми автоматизації, які допоможуть підвищити оперативність контролю формування собівартості продукції та знизити її витрати.

Запропоновано напрями удосконалення облікової політики підприємства з метою удосконалення аналізу та контролю витрат на виробництві та собівартості продукції. Також показано, як отримані результати можуть бути застосовані для оптимізації собівартості продукції. У роботі приділено значну увагу дослідженню факторів, що впливають на собівартість продукції, та методиці проведення аудиту.

Список основних джерел

1. Гірняк Л.І. Тенденції розвитку ресторанного бізнесу в умовах кризи \\
Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Сучасні
напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового
забезпечення" (м. Львів, 18-19 червня 2020 р.). Львів: Видавництво ЛТЕУ,
2020. 372 с. С. 184-185. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/girnyak10.htm
2. Дерій В. А. Економічні показники витрат підприємства та собівартості
продукції в обліку, статистиці й аналізі / В. А. Дерій, С. Ю. Попіна //
Облік і фінанси. - 2015. - № 2. - С. 15-21.
3. Дідоренко Т.В. Сутність витрат як об'єкта бухгалтерського обліку / Т.В.
Дідоренко // Молодий вчений. – 2015. - № 1 (16). – С. 78-81.
4. Класифікація витрат на виробництво [Електронний ресурс]. – Режим
доступу: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/april/issue-32/article17159.html>
5. Коба О. В. Витрати підприємства та їх класифікація для потреб
управління й економічного аналізу / О. В. Коба, Ю. Ю. Миронова //
Причорноморські економічні студії. - 2016. - Вип. 4. - С. 99-103.
6. Меліхова Т.О., Троян О.В., Лауреанті Д.С. Удосконалення методики
внутрішнього контролю витрат на виробництво для підвищення
економічної безпеки підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2019.
№ 3. С. 34—41.
7. Нікольчук Ю. М. Готельно-ресторанний бізнес: сучасний стан, фінансове
забезпечення, інвестиційна привабливість та перспективи подальшого
розвитку в Україні \\
БІЗНЕСІНФОРМ № 5 '2020, С. 218-226. URL:
[https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-5_0-
pages-218_226.pdf](https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-5_0-pages-218_226.pdf)

8. Подмешальська Ю. В., Понякіна К. Ю. Облік та аудит виробничих витрат на підприємстві. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 47 23. С. 64–70. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.23.64
9. Подмешальська Ю.В., Косяк А.В. Удосконалення методики аудиту собівартості реалізованої продукції. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 5. С. 51—57. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.5.51
10. Подмешальська Ю.В., Феофанов Л.К., Абрамова І.С. Актуальні аспекти розподілу загальновиробничих витрат у системі обліку. Агросвіт. 2018. № 24. С. 54—59. DOI: 10.32702/2306-6792.2018.24.54
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. №318 із змінами та доповненнями. – Режим доступу:
<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0027>
12. Родіна О.В. Історичний розвиток категорії «витрати» / О.В. Родіна // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – Випуск 17. – С. 420- 424.
13. Свиноус І. Економічний зміст витрат виробництва в системі управління сільськогосподарськими підприємствами / І. Свиноус, О. Гаврик, Л. Іванова // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 17. – С. 17–21
14. Ткаченко Н.М. Історичний генезис понять «витрати» і «затрати»: обліково-економічний аспект / Н. М. Ткаченко, Н. В. Гуріна // Ефективна економіка. – 2015. – № 9 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4278>
15. Чернишова Л.І. Особливості формування системи управління витратами вітчизняних підприємств / Л.І.Чернишова, А.С. Дженкова // Інноваційна економіка. – 2016. – № 3 (52). – С. 61–68.
16. Якимович В.В. Облік витрат основної діяльності: методика та організація // Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні: збірник наукових праць студентів Тернопільського національного економічного університету. – Тернопіль: ТНЕУ, 2017. – С. 52-53

17. Яровенко Т. С. Шляхи та методи оптимізації витрат підприємства у ринкових умовах / Т. С. Яровенко, А. О. Довга, В. Е. Остряніна // Вісник 48 Дніпропетровського університету. Сер. : Економіка. - 2013. - Т. 21, вип. 7(2). - С. 181-188. - Режим доступу:
[http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumov_2013_21_7\(2\)__29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumov_2013_21_7(2)__29)